

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-688-1-20>

ON THE PROCEDURE FOR ANNOUNCING A COURT DECISION IN CASES OF ADMINISTRATIVE LIABILITY

ЩОДО ПОРЯДКУ ОГОЛОШЕННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Osipova O. O.

*Doctor of Philosophy in Law,
Judge of the Sixth Administrative Court
of Appeal
Kyiv, Ukraine*

Осіпова О. О.

*докторка філософії у галузі права,
суддя Шостого апеляційного
адміністративного суду
м. Київ, Україна*

Щорічно в Україні розглядається величезна кількість справ про адміністративні правопорушення. Активну роль в цьому відіграють суди.

Так, за 2024 рік (дані за 2025 рік ще не оприлюднені) загальні місцеві суди першої інстанції розглянули по суті 796844 справ цієї категорії [1].

Згідно зі ст. 221 КУпАП цим судам підсудні справи про адміністративні правопорушення, передбачені двісті тридцять чотирма статтями цього кодексу та іншими законодавчими актами, зокрема Митним кодексом України [2].

Ч. 1 ст. 288 КУпАП передбачає можливість оскарження постанови інших несудових органів (посадових осіб) по справі про адміністративне правопорушення до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду, у порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України, з особливостями, встановленими цим Кодексом.

Відповідно до ч. 1 ст. 286 КАС України адміністративна справа з приводу рішення, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності вирішується місцевими загальними судами як адміністративними судами протягом десяти днів з дня відкриття провадження у справі. Місцеві господарські та адміністративні суди, апеляційні суди, вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 185-3 цього Кодексу (ст. 221-1).

Крім того, постанови судів у цій категорії справ можуть бути оскаржені та переглянуті в апеляційному порядку.

Відповідно до даних Звіту форми №2-П судів апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні

правопорушення за 2024 рік апеляційними судами було розглянуто 27735 справ [3].

Звітні дані на сайтах окремих судів за 2025 рік свідчать про різке зростання навантаження на адміністративні суди.

Для прикладу, Сьомим адміністративним апеляційним судом в 2025 році було розглянуто 37 626 справ, а це – у 2,3 рази більше ніж у 2024 році [4].

Таким чином, у розгляді та перегляді справ про адміністративні правопорушення задіяна низка судів від першої до найвищої ланки. При цьому вони керуються процесуальними нормами КУпАП та КАС України.

Зокрема, чинний КАС України відносить справи про притягнення до адміністративної відповідальності до категорії так званих термінових справ. Їх розгляд регулюється статтями 268, 269, 271, 272 параграфу 2 глави 11 розділу II КАС України та передбачає повідомлення учасників справи, тобто дослідження обставин справи в судовому засіданні за участю зацікавлених осіб [5].

Водночас, неприбуття у судове засідання учасника справи, повідомленого відповідно до положень цієї статті, не перешкоджає розгляду справи у судах першої та апеляційної інстанцій (ч. 3 ст. 268 цього Кодексу). Це означає, що в такому разі справа, як виняток, може бути розглянута у письмовому провадженні [6, с. 263].

Оскільки розгляд таких справ стосується важливих прав людини і може мати своїм наслідком накладення на винного суворох стягнень, що суттєво обмежують основоположні права особи, розгляд цієї категорії справ у судовому засіданні провадженні видається цілком обґрунтованим і відповідає принципу верховенства права. Адже цей правовий принцип включає в себе право бути вислуханим і право на справедливе і відкрите слухання [6, с.192].

Оскільки згідно з ч.1, ч.5 ст.286 КАС України такі справи вирішується місцевими загальними судами як адміністративними судами протягом десяти днів з дня відкриття провадження у справі та розглядаються судами апеляційної інстанції у десятиденний строк після закінчення строку апеляційного оскарження, то очевидно, що для швидкого вирішення таких спорів суду необхідно запобігати затягуванню строків їх розгляду, щоб не призвести до неможливості встановлення істини та отримання від суб'єкта владних повноважень належних та допустимих доказів фіксації адміністративного правопорушення в разі їх наявності.

Проте, дефіцит робочого часу в умовах щоденних повітряних тривог, перевантаженість суддів справами та кадровий голод у судах під час воєнного стану, особливо в судах апеляційної інстанції, безсумнівно негативно впливають на строки розгляду адміністративних справ, оскільки судді мають розглядати й інші важливі категорії спорів, в тому

числі й термінові, пов'язані із гарантованим забезпеченням потреб оборони, зверненнями податкових та митних органів, позовними заявами територіального центру комплектування та соціальної підтримки з приводу тимчасового обмеження громадян України у праві керування транспортним засобом під час мобілізації, з приводу примусового повернення чи примусового видворення іноземців або осіб без громадянства за межі території України, затримання іноземців або осіб без громадянства тощо, за якими в силу ч. 1 ст. 271 КАС України суд також має проголосити повне судове рішення.

Отже, маємо нагальну потребу в розробці процесуальних механізмів економії робочого часу суддів та учасників процесу при розгляді термінових адміністративних справ про притягнення до адміністративної відповідальності.

Разом з тим ч.1 ст.271 КАС України вимагає від суддів у термінових справах оголошувати в судовому засіданні повне судове рішення, що забирає вагомий відрізок робочого часу судді, який міг би бути витрачений на розгляд інших категорій.

Вияток зроблено тільки для справ, передбачених ст.283-1 цього Кодексу (справи про застосування санкцій), в яких допускається можливість проголошення скороченого судового рішення, тобто вступної та резолютивної частин рішення, що значно зменшує робочий час судді, витрачений на розгляд такої справи.

Тому саме проголошення скороченого судового рішення в адміністративних справах, передбачених ст.286 КАС України, може бути ефективним механізмом економії суддівського часу.

Для його запровадження достатньо провести незначні зміни до статей 271 та 286 КАС України, а саме:

1. У абзаці першому частини першої статті 271 «Особливості проголошення та вручення судових рішень в окремих категоріях адміністративних справ» виключити посилання на ст. 286 КАС України.
2. Абзац другий частини першої ст. 271 викласти в новій редакції наступного змісту: «У справах, передбачених статтями 283-1 та 286 цього Кодексу, суд може проголосити скорочене судове рішення».
3. Частину 1 ст. 286 доповнити другим абзацом наступного змісту: «У разі неприбуття учасників справи в судове засідання, належно повідомлених про дату розгляду справи, її розгляд продовжується в форматі письмового провадження».

Література:

1. Форма № 1-п. Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення за 2024 рік. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2024 (дата звернення: 11.03.2026).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 11.03.2026).

3. Форма № 2-а. Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку адміністративного судочинства за 2024 рік URL: https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/zvit_dsau_2024 (дата звернення: 11.03.2026).

4. У 2025 році кількість справ у 7ААС майже подвоїлася. URL: <https://7aas.gov.ua/u-2025-goci-kilkist-sprav-u-7aas-majzhe-podvo%D1%97lasya/> (дата звернення: 11.03.2026).

5. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2747-15#Text> (дата звернення: 11.03.2026).

6. Смокович М.І., Бевзенко В.М. Адміністративний процес України: теорія, практика: Підручник. Заг. ред. д. ю.н., проф. Бевзенка Володимира. Видання третє, змінене, доповнене і перероблене. Київ: ВД «Дакор», 2022. 1256 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-688-1-21>

STATE SECURITY AS AN OBJECT IN THE ACTIVITIES OF THE SECURITY SERVICE OF UKRAINE

ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА ЯК ОБ'ЄКТ У ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Rebchenko I. M.

*External Postgraduate Student
V. M. Koretsky Institute
of State and Law
of the National Academy of Sciences
of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Ребченко І. М.

*здобувач
Інститут держави і права
імені В. М. Корецького
Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Дослідження поняття державної безпеки залишається актуальним питанням для сучасних науковців. Зокрема, Козьяков І. зазначає, що правове поняття «державна безпека» має відображати певний стан (властивість) держави, за якого створені умови для існування встановленого конституційного ладу, суверенітету та територіальної цілісності України, а уніфікація юридичної категорії «державна безпека» та уточнення її автентичної дефініції, які мають відбуватися в результаті